

Попри розповсюджене стереотипне уявлення про НАТО як військово-політичний блок, НАТО є, передусім, політичною організацією, яка має у своєму розпорядженні необхідні військові можливості. І як будь-яка політична організація, вона приділяє значну увагу цивільним аспектам співробітництва як між державами-членами, так і з державами-партнерами, які залучаються до діяльності НАТО через програму Партнерство заради миру (ПЗМ) РСАП.

Співробітництво у сфері планування та реагування на надзвичайні ситуації цивільного характеру є найбільшим невійськовим компонентом в рамках ПЗМ. Однією з найпомітніших ініціатив НАТО в цивільній сфері є відкриття Євроатлантичного центру координації реагування на катастрофи у червні 1998 р. Завдяки діяльності цього Центру оперативну допомогу міжнародного співтовариства змогли отримати жертви повеней в Україні на Закарпатті в 1998 та 2001 рр., в Албанії та Чехії в 2002 р., в Азербайджані в 2003 р., в Болгарії, Грузії, Румунії та Киргизстані в 2005 р. Центр був також центральною ланкою у процесі надання міжнародної гуманітарної допомоги постраждалим від землетрусу регіонам Пакистану восени 2005 р.

Україна також бере участь у спільному з НАТО та ОБСЄ проекті щодо створення мобільного заводу для утилізації та переробки ракетного палива.

У рамках Програми ПЗМ триває реалізація наступних програм та проектів співробітництва України з НАТО:

Ініціатива НАТО з розбудови цілісності та прозорості оборонних інституцій

Мета: надання допомоги у запровадженні в структурах сектору безпеки і оборони України практики ефективного, добросовісного і прозорого менеджменту; зміцненні механізмів протидії і запобігання корупції; удосконаленні системи управління ресурсами.

Основні форми: організація та проведення самооцінки оборонних і безпекових інституцій щодо виявлення корупційних ризиків і загроз; вироблення на підставі цього рекомендацій та їх подальша імплементація; організація та проведення навчальних курсів з антикорупційної тематики; створення кола національних експертів у рамках Ініціативи.

Експертами Альянсу надається практична допомога стосовно реалізації спільно визначених пріоритетів і завдань в рамках згаданої Ініціативи НАТО.

Програма з професійного розвитку цивільного персоналу сектору безпеки і оборони України.

Мета: надання допомоги у підготовці за єдиною програмою цивільного персоналу інституцій сектору безпеки і оборони України, здатного у своїй службовій діяльності до запровадження та реалізації системних державних реформ.

Основні форми: проведення семінарів, круглих столів, стажувань, навчальних курсів в Україні та за кордоном за фінансової підтримки НАТО.

Програма НАТО “Удосконалення військової освіти”

Мета: надання допомоги керівному та професорсько-викладацькому складу військових навчальних закладів України у підвищенні їх рівня підготовки в інтересах системного удосконалення військової освіти.

Напрями співробітництва: розвиток системи дистанційної освіти; інноваційні методики освіти та викладання; мовна підготовка; лідерство; теорія управління; психологічна підготовка; психологічні, правові та практичні аспекти ведення бойових дій; стандарти НАТО стосовно системи управління військами; короткотермінові курси для керівництва складу; основи повітряних операцій; обмін досвіду участі в операціях НАТО; військові ігри та комп'ютерне моделювання навчань; цивільно-військові відносини; інформаційна безпека; підготовка штабних офіцерів; психологічна підтримка штабів у ході розгортання операцій; комунікаційні навички викладача, командира; математичне моделювання безпекових питань; економічна безпека.

Трастовий фонд НАТО з утилізації в Україні легких озброєнь та стрілецької зброї і звичайних боєприпасів.

Мета: залучення міжнародної допомоги для ліквідації надлишкових/застарілих легких озброєнь та стрілецької зброї, звичайних боєприпасів, а також протипіхотних мін типу ПФМ-1.

Зазначений Трастовий фонд є найбільшим у світі за обсягами серед подібних.

Завдання: надання допомоги в утилізації:

на 1-му етапі (2006-2010 рр., завершено) – 400 тис. од. ЛОСЗ, 1 тис. ПЗРК та 15 тисяч тонн боєприпасів;

на 2-му етапі (2012 – 2017 рр., триває) – 366 тис. од. ЛОСЗ та 36,3 тис. тонн боєприпасів; 76 тисяч тон звичайних боєприпасів, 3 мільйони одиниць протипіхотних мін типу ПФМ-1;

на 3-му етапі – 366 тис. од. ЛОСЗ та 39,3 тис. тонн боєприпасів, 3 мільйони одиниць протипіхотних мін типу ПФМ-1.

на 4-му етапі – 368 тис. од. ЛОСЗ та 42,4 тис. тонн боєприпасів.

Посилання на джерело:

<https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/ua/ukraine-nato/civil-dimension>